19e Jaar. No. 37. — 'SHERTOGENBOSCH. — Zaturdag 27 Maart 1847.

DE NOORD-BRABANDER

Staat- en Letterkundig Dagblad.

DICERE VERUM QUID VETAT?

ABONNEMENTS-PRIJS
Voor de Stad . . ƒ 12.
Franco per post . „ 14.

(Verschijnende driemalen in de week: Dingsdag, Donderdag en Zaturdag.)

ADVERTENTIEN:
15 cents de regel,
benevens 35 cents zegel.

[illegible] Besluit van den minister van finantien omtrent de oude vijfstuivers-stukken enz.

[illegible]anneer men, door zich te verdiepen in de [illegible] verheven beschouwingen der wijsbegeerte van het regt, het eenmaal zoover gebragt heeft, dat men zich van regt en wet ontheven acht, en wanneer men daarbij met volle teugen den wierook inademt, welken laffe en onvoorzigtige vleijers toezwaaijen, en tot zichzelven zegt: [illegible] de redder van mijn Vaderland; trouwens men zegt het mij en ik geloof dat men het regt zegt; dan wordt op het laatst [illegible] regt en billijkheid weinig of niets meer, zoodra men, van zijn eigen Ik sterk, eenen of anderen maatregel wil doordrijven, welke getuigen moet van de hooge sferen van onafhankelijkheid, waartoe men door de beschouwingen der wijsbegeerte vervoerd is.

Zijne Exc. de minister van financien heeft van onlangs een voorbeeld gegeven, toen [illegible] het zonderlinge dekreet over de oude vijfstuiverstukken uitvaardigde. Dit was een meesterstuk van onafhankelijkheid van wet en regt, [illegible] met verbazing door de gansche natie [illegible] is.

[illegible] ons nommer van 11 maart jl. hebben wij [illegible] ministerieel dekreet medegedeeld. De groote [illegible] begint te zeggen, dat hij ondervonden [illegible] dat de misdadige hand der geldbesnoei[illegible] zich ook tot de onderdeelen der Zeeuwsche Rijksdaalders, tot de oude schellingen en [illegible] koers hebbende tegen 25 cents, [illegible] uitgestrekken. Al dadelijk komt hier [illegible] dubbele bemerking voor den geest. Voor[illegible] vinden wij dat die ondervinding bij den [illegible] van financien vrij laat komt; wij voor [illegible] hebben reeds, zelfs voor de wet van 18 [illegible] 1845, stukken gezien van bovenstaande [illegible] welke gesnoeid waren; ten anderen [illegible] vreemd klinken, dat den minister iets [illegible] te wezen, hetgeen door de gansche [illegible] lang als bestaande wordt ondervon[illegible].

[illegible] zoodanige philosophische inleiding [illegible] om den daaropvolgenden maatregel, [illegible] derzelve, uit te vaardigen. En wat [illegible] die maatregel? Dat een ieder, en bij[illegible] de ministerieele vermaand worden, ook [illegible] van hunne eigene schade, om [illegible] dertienstuiverstukken, pietjes of oude vijfjes aan te nemen; en dat aan alle rijksambtenaren last gegeven is om zoodanige verminkte specien af te wijzen.

Wel zoo, mijnheer van Hall! Dat is een kras besluit. Zien wij eens of het den toets der wettigheid en der billijkheid kan doorstaan.

Vooreerst ziet ik de wet van 18 december 1845 open; trouwens deze moet hier tot rigtsnoer dienen; de wet van 28 september 1816 heeft, zoo wij ons niet vergissen, slechts betrekking op de Nederlandsche munt, of hetgeen de burgerij noemt het nieuwe geld.

In die wet van 18 december 1845 vinden wij aan u, als minister, hoegenaamd geene bevoegdheid toegekend, tot het nemen van eenig initiatief. Reeds in art. 1 zien wij, dat de inwisseling der oude munt geschieden zal op tijdstippen, door den Koning te bepalen; ook hebben wij tot heden steeds kennisgevingen wegens den tijd en de wijze der inwisseling van oude munt, vooraf zien gaan door een koninklijk besluit, waarbij die inwisseling bepaald werd.

Nu vinden wij in diezelfde wet, in art. 10 eene bepaling, waarbij aan den Koning de bevoegdheid wordt gegeven, om tijdelijk op de oude munt toe te passen, hetgeen voor de nieuwe munt bepaald is, namelijk: dat de gesnoeide of verminkte oude munt niet door de schatkist zal ontvangen worden en niemand gehouden zal zijn, dezelve aan te nemen. Wij meenen dat in den geest van dit art. 10 der wet van 18 december 1845, na de inwisseling der Zeeuwsche Rijksdaalders, de goede stukken dier waarde weder in omloop zijn gebragt en dat toen, naar billijkheid, de Koning van de aan H. D. gegevene bevoegdheid heeft gebruik gemaakt, ten einde eene nieuwe besnoeijing der nog goede Zeeuwsche Rijksdaalders te voorkomen. Maar behalven dat, naar ons inzien, de door u uitgevaardigde maatregel geheel tegen den geest van art. 10 der wet van 18 december 1845 strijdt, zullen wij nog de vrijheid nemen, u te vragen, of het u geoorloofd is, u eene bevoegdheid toe te kennen, welke door de wet alleen aan den Koning wordt toegekend? Trouwens, de Koning alleen had de bevoegdheid om tijdelijk op de oude dertientjes, pietjes en vijfjes de bepalingen, die op de nieuwe munt geldig zijn, toe te passen. En dan dat woord tijdelijk betwelk duidelijk in de wet staat? Daarvan blijkt niets in uw besluit, alwaar van geene aanstaande of verwijderde inwisseling dier oude munt gesproken wordt.

Gij ziet het dus, mijnheer de minister, uw besluit gaat verschrikkelijk mank aan de zijde der wet van 18 december 1845.

Daarenboven willen wij u nog opmerkzaam maken op art. 475, 10° van het nog vigerend wetboek van strafregt. Daar staat geschreven, dat degenen die zouden mogen geweigerd hebben, de echte en onvervalschte geldspecien en munten van het Rijk, naar de waarde waarvoor zij gangbaar zijn, aan te nemen, met eene geldboete gestraft zullen worden. Dit nu is uw besluit is slechts besluit, en nog wel een onwettig besluit. Verondersteld nu eens, dat er eene klagt ingeleverd wierd tegen iemand die geweigerd heeft oude munt aan te nemen, omdat zij gesnoeid is (namelijk die oude munt waarvan hier sprake is, de Zeeuwsche Rijksdaalders zijn daar dus niet onder begrepen), verondersteld zelfs dat die klagt werd ingeleverd tegen eenen van die ambtenaren, aan welke gij last hebt gegeven dezelve dan te wijzen, zoudt gij niet denken dat de regter, aan wiens uitspraak de zaak onderworpen zou worden, de wet van 1845 tegen uw daarmede strijdend besluit zou handhaven, en daarenboven nog met het wetboek van strafregt in de hand, eene geldboete zou uitspraken tegen den ambtenaar, die aan uwen last zou gehoorzaamd hebben? De regtsgedingen over het nog van kracht zijn der wet van Nivose moeten u geleerd hebben, dat Neerlands regters, Goddank, nog geene creaturen der Regering geworden zijn.

Wij zeiden ook nog, dat het hier gewraakte ministerieel besluit eene onbillijkheid was, en dit is het en vele opzigten. Het is vooreerst eene onbillijkheid, omdat men aan al degenen die, bij het nemen van het besluit in het bezit waren van min of meer besnoeide muntstukken, daardoor eene wezenlijke schade berokkend heeft, welke op geene wijze hoenaamd [illegible] hunnen laste mogt gelegd worden. Had [illegible] begonnen met eenen bepaalden tijd [illegible] tot het inwisselen der gesnoeide dertientjes, pietjes en oude vijfjes en daarbij vastgesteld, dat na dien bepaalden tijd dezelve niet meer gangbaar zouden zijn, dan ware tegen den maatregel niets te zeggen geweest, mits dezelve genomen ware door den eenigen persoon aan wien de wet de bevoegdheid daartoe geeft, den Koning namelijk.

Ten andere is in de ministerieele [illegible]

eene grievende onbillijkheid gelegen, daar door dezelve de houders der bedoelde gesnoeide muntspecien, op eene indirecte wijze voor geldsnoeijers uitgemaakt worden. Is dit niet zoo; waarom hun dan een nadeel toegebragt, waarvan zij geene oorzaak zijn?

Eene derde onbillijkheid is er gelegen jegens de burgerklassen, onder welke de vijfjes het meest verspreid zijn. Onder dezen is door den maatregel van den minister van financien ongerustheid en verwarring ontstaan. Arme burgers, die ten kantore der Ontvangers het zoo drukkend bedrag hunner belastingen komen storten, worden onbarmhartig afgewezen, wanneer zij vijfjes aanbieden die eenigzins hoekig zijn, onder voorwendsel dat zij gesnoeid zijn, terwijl sommige ambtenaren hunnen ijver voor de bevelen huns meesters zoo ver drijven, dat zij reeds geen onderscheid meer maken tusschen *versleten* en blijkbaar *gesnoeid* geld. De menschen hebben dus geene andere keus dan of zich te laten vervolgen of bij den eenen of anderen speculant hun geld, aan welks besnoeijing zij toch geene schuld hebben, tegen aanzienlijk verlies in te wisselen; trouwens, opzouten kunnen zij ze niet, daar zijn de tijden niet naar. Is dat billijk?

Eveneens is het gelegen in het maatschappelijk verkeer. Vele neringdoenden, afgeschrikt door de ministerieele vermaning en bedreiging, en vreezende voor eigen schade, weigeren al het geld wat hun eenigzins verdacht voorkomt, of zoo zij het dan al wagen hetzelve aan te nemen, zoeken zij zich vrij te waren, door hetzelve met eene min of meer hooge korting aan te nemen. Is dit niet regtstreeks in strijd met art. 475 van het wetboek van strafregt? en echter is het de minister zelf, die hen tot die wetsovertreding dwingt.

Maar wat is er nu aan te doen? Voorzeker, indien de natie met hare gewone landskinderlijke gedweeheid zich het juk des ministers laat welgevallen en vol onderwerping zich naar het onwettig, onbillijk besluit voegt, zal er niets aan te doen vallen. Doch zoo slechts één burger het waagt de wet, welke ten zijnen voordeele spreekt, in te roepen en bij eene weigering van ontvangst, gegrond op het ministerieel besluit van den 6 maart dezes jaars, de regterlijke tusschenkomst inroept, dan twijfelen wij niet, of dat besluit zal spoedig in het niet teruggebragt worden, waaruit de minister het getrokken heeft.

Er zijn ook nog andere middelen. Bijv. een klein rekwestje aan Z. M. den Koning, waarbij de regtlievende Vorst opmerkzaam wordt gemaakt, vooreerst op de zonderlinge aanmatiging van H. D. minister van financien, die, waarschijnlijk eenmaal des nachts gedroomd hebbende dat hij Koning was, bij zijn ontwaken de verwezenlijking van dien droom heeft willen beproeven, en begonnen is met zich eene bevoegdheid toe te eigenen, welke de wet aan den Koning alleen toekent, met eene uiteenzetting tevens van het overige onwettige en onbillijke, waaraan de *groote* minister zich schuldig heeft gemaakt, zou waarschijnlijk niet zonder gunstig gevolg blijven.

Ten anderen: onze Tweede Kamer kan er toch ook wel wat aandoen. Zij is het, die de wet van 1845 aangenomen heeft, en zij heeft toch wel het regt te waken, dat haar werk niet vernietigd worde. Trouwens, waartoe zou het dienen, wetten te maken, indien de ministers zoo maar vrij weg, de wetten als niet geschreven mogen beschouwen? Of worden welligt de wetten niet voor de ministers geschreven? Art. 75 der grondwet is toch niet in ijdelheid daar neder gezet.

Zoo de Kamer niet uit eigen beweging den minister van financien wilde mishagen, door hem tot zijnen pligt terug te roepen, zou een klein rekwestje aan die Kamer, in den vorm eener aanklagt, misschien niet vruchteloos zijn en wel eenige leden nopen, den minister van financien onder de oogen te zien over zijn besluit wegens de oude munt, even goed als zij den minister van Justitie over het *Journal de la Haye* onder de oogen gezien hebben.

Men ziet het dus, het ontbreekt niet aan middelen, om den minister van financien tot zijnen pligt te brengen; wil men geen van deze aanwenden en zich liever door Z. Exc. laten ringelooren, dan valt er niets meer over te zeggen, doch dan blijft het besluit van dien minister niet minder *onwettig* en *onbillijk*.

ITALIE.

ROME. Particuliere brieven uit Rome melden, dat Mgr. Gizzi, Kardinaal, Secretaris van Staat, verpligt zal zijn, uithoofde van den slechten toestand zijner gezondheid, afstand te doen van de gewigtige bedieningen, welke hij, sedert de komst van Pius IX op den pauselijken troon, bekleedt.

— De avondscholen, welke door eenige ijverige priesters bestuurd en door de giften van liefdadige personen in stand gehouden worden, konden niet anders dan den H. Vader, wiens godsdienstige en vaderlijke bezorgdheid met voorkeur alles omvat, wat het zedelijk en christelijk onderwijs des volks betreft, eene groote belangstelling inboezemen. In den avond van den 9 maart verliet Pius IX, slechts vergezeld van Mgr. Piccolomini, een zijner geheime kamerheeren, in het strengst *incognito* het Quirinaal en begaf zich naar de school in de straat van het lam, wijk *dei Monti*. Het is niet mogelijk de uitdrukking van bewondering, liefde en dankbaarheid te schetsen, waarmede het onverwacht bezoek van den doorluchtigen Opperherder door de jonge scholieren en hunne meesters ontvangen werd.

Na met zijne gewone lieftalligheid en innemenden glimlach de hulde der vergaderde kinderen ontvangen te hebben, zat de H. Vader in persoon de prijsuitdeeling voor, welke juist dien avond plaats had. Pius IX vond er zijn behagen in, den ijver dier vrome onderwijzers der jeugd te prijzen en deelde onder hen eenige penningen uit, tot aandenken van dit bezoek en als blijk zijner hooge tevredenheid. Hij rigtte ook eene vaderlijke vermaning tot de kinderen, hen aanmoedigende met eere in hunnen nederigen stand te leven en denzelven te heiligen door de getrouwe betrachting hunner godsdienstige pligten. De H. Vader vertrok, na aan de [illegible] zijne [illegible] ondersteuning [illegible] school achtergelaten te hebben, en alle harten waren getroffen door een zoo schitterend bewijs zijner hooge belangstelling.

— De leden van het H. Collegie, welke het vertrouwen van den H. Vader tot het mede-bestuur van den Staat geroepen heeft, ondersteunen met ijver het [illegible] verlichte [illegible] en edelmoedige inzig-ten en vaderlijke bezorgdheid van Pius IX. Te Bologna heeft Z. Em. de Kardinaal Amat eenen voortreffelijken maatregel genomen, om te beletten dat de speculanten den omloop van granen belemmeren of stuiten. Ieder eigenaar, pachter of zaakgelastigde is, onder straf eener zware boete en van verbeurdverklaring ten voordeele der armen, verpligt binnen acht dagen aan de overheid zijner gemeente op te geven, hoeveel graan en meel hij in zijn bezit heeft. Te Rome heeft Z. Em. den Kardinaal Massimo, prefekt der wateren en wegen, eene bekendmaking doen uitvaardigen, dat de H. Vader zijne toestemming heeft gegeven tot het bouwen, buiten den omtrek der stad, van eene algemeene inrigting tot het fabriceren en uitdeelen van gaz. De aanbesteding dezer groote onderneming zal bij verzegelde inschrijvingen plaats hebben.

— Dr. Urisarri, zaakgelastigde der republiek Nieuw-Grenada bij den H. Stoel, heeft op den [illegible] maart de eer gehad, in eene openbare audientie de brieven van den president dier republiek aan den Paus te overhandigen, waarbij deze hem tot buitengewoon afgezant en gevolmagtigd minister bij Pius IX benoemt.

Den 11 dierzelfde maand heeft de Kommandeur don Ferdinand Lorenzana insgelijks de eer gehad aan Z. H. in een bijzonder gehoor eenen eigenhandigen brief aan te bieden van den president van den Equator, waarin deszelfs eerbiedige gelukwenschen aan den H. Vader uitgedrukt zijn, ter gelegenheid zijner verheffing op den pauselijken troon.

TURIJN 18 maart. Koning Karel-Albert is sedert eenige dagen ernstig ongesteld. Gisteren heeft men tot tweemalen toe bloedzuigers aangewend; heden heeft men, uithoofde der verergering van zijnen toestand, eene aderlating noodig geacht. De leden van het corps diplomatique hebben zich naar het paleis begeven, om naar den toestand van den Vorst te vernemen.

LIVORNO 13 maart. De [illegible] duren in Toskanen steeds voort; onder de gevangenen telt men de heeren Barbanera, Giorgini en Grossi den geneesheer. De groothertog verschrikt door de gisting, welke in de gemoederen heerscht, heeft, naar men zegt, aan zijnen neef, den Keizer van Oostenrijk eene versterking gevraagd, en de Keizer zou een leger van 5000 man naar het groothertogdom gezonden hebben; dit leger zou den weg ingeslagen hebben, welke langs het hertogdom Modena naar Toskanen leidt, zonder de Roomsche Staten te raken.

DUITSCHLAND.

De vergadering der Stenden van het hertogdom Nassau, is den 20 te Wiesbaden geopend door den minister van staat von Dungern, die in zijne bij die gelegenheid uitgesprokene redevoering, de aandacht der vergadering gevestigd heeft op den toestand der behoeftige klassen ten gevolge der [illegible] van de levensmiddelen, en op de noodzakelijkheid, waarin de Stenden zich bevinden, van zich het allereerst met dien toestand bezig te houden.

— De *Augsb. Zeit.* meldt, naar eenen brief uit Munchen, dat de graaf Marogna, minister-resident van Beijeren bij het Hof van Sardinië, benoemd is tot den post van gevolmagtigd minister en buitengewoon afgezant bij de hoven van Brussel en 's Gravenhage.

ENGELAND.

LONDEN, 22 maart. De gezondheid van den Heer O'Connell heeft dezer dagen veel in beterschap toegenomen. Gisteren middag is hij [illegible] vertrokken, om zich naar Folkestone te begeven; daar zal hij [illegible] naar Frankrijk scheep gaan, om zijne reis naar Rome voort te zetten.

— De voortdurende toetreding van de [illegible] leden der anglikaansche kerk tot de katholijke godsdienst is een der grootste teekenen des tijds. Schier geen dag gaat om zonder de be-

... van aanzienlijke protestanten, meest geestelijken, of nabestaanden van geestelijken; en naauwelijks ... er zij vermeld, of een groot aantal andere bekeeringen volgen. Deze staat van zaken vervult natuurlijk de catholijken met blijdschap en hoop en de minst vertrouwende onder hen beginnen te denken, dat er niets buitensporigs gelegen was in de voorspelling, welke O'Connell een jaar of twee geleden deed, dat onder de thans levenden, er nog zouden zijn die in Westminster-Abbey de hoogmis zouden bijwonen.

Onder de bewijzen en uitkomsten van die gelukkige beweging der gemoederen naar het catholijk geloof, meldt men, dat een nieuw orgaan der denkers op het punt is om opgerigt te worden door twaalf *gentlemen*, die eene hooge plaats in de letteren en staatkunde bekleeden, met het doel om ... instellingen en den maatschappelijken invloed ... catholijk geloof ... Een kapitaal van 5000 p. st. is reeds ingeschreven, en de ... dering van dit maatschappelijk fonds zal ... van het welgelukken der eerst aangewende pogingen.

PORTUGAL.

Brieven uit Lissabon, van den 15 maart, melden dat de baron Casal, in het naauw gebragt door den baron Almargin, die aan het hoofd stond van een aanzienlijk leger van opstandelingen, de spaansche grens, bij Lindors overgetrokken is. De generaal Almargin heeft dadelijk aan de spaansche overheden geschreven, om haar uit te noodigen de troepen die het spaansch grondgebied geschonden hadden, te ontwapenen en naar het binnenland te doen vervoeren. Doch de spaansche autoriteiten hebben op die kennisgeving geen acht geslagen en Casal is langs een ander punt weder in Portugal kunnen komen. Deze daad is klaarblijkelijk in strijd met de neutraliteit.

Den 9 heeft de hertog van Saldanha den schijn aangenomen als of hij de Douro wilde overtrekken, om zijne operatiën tegen Oporto te beginnen; maar toen aan de andere zijde der rivier de opstandelingen zich vertoonden en eenige kanonschoten ... hadden, heeft de generaal der koningin van dat voornemen afgezien. Het schijnt dat zijn leger aan een groot verval ten prooi is; de koorts dunt de gelederen en vele paarden zijn van gebrek aan voeder omgekomen.

De opstandelingen van Oporto zijn steeds met het volste vertrouwen in de zegepraal hunner zaak bezield. Zij houden zich van de overwinning verzekerd, indien Engeland slechts onzijdig blijft en Spanje dwingt om zulks insgelijks te doen. Men spreekt nog altijd van een ontwerp van ... door het engelsch ministerie voorgesteld.

FRANKRIJK.

PARIJS 23 maart. Het schijnt zeker te zijn, dat de heer de Salvandy in den loop dezer week het ontwerp over de vrijheid van onderwijs zal ... Goed onderrigte personen verzekeren dat de memorie van toelichting reeds gereed is en aanstaanden donderdag aan de Kamer der gedeputeerden voorgelezen zal worden.

L'Ami de la Religion spreekt de tijding tegen, dat Mgr. Fornari, apostolische nuncius te Parijs, terug zou geroepen worden.

De heer de Langle, advokaat-generaal bij het hof van cassatie, is benoemd tot procureur-generaal bij het koninklijk geregtshof te Parijs, ter vervanging van den heer Hebert.

De benoeming van den heer Hebert maakte de plaats van vice-president voor de Kamer der gedeputeerden vacant. Deze heeft ... eene stemming gehouden, om deze plaats te vullen. Bij eene derde stemming, welke beslissen moest tusschen den heer Duprat, kandidaat der behoudende partij en den heer Billault, die tot de oppositie behoort, heeft deze laatste meer stemmen verkregen dan zijn mededinger, en is dus tot vice president der Kamer benoemd. Deze uitslag heeft zoowel in als buiten de Kamer veel sensatie verwekt.

(*Het Handelsblad en ook de* Nieuwe Rotterdamsche Courant *van donderdag melden verkeerdelijk dat de heer Duprat tot die betrekking benoemd is.*)

— Wij lezen in *l'Ami de la Religion*:

Niemand zou zich gelukkiger achten dan wij, indien wij vernamen en mogten mededeelen, dat de heer de Lamennais zich weder, door eene volkomene onderwerping aan het gezag van den H. Stoel, opbeurt van den val, waarbij zijn roem en zijn genie meer verloren hebben, dan de Kerk, welke hij verlaten heeft. Doch wij zeggen het met smart en met het diepste leedwezen, volgens de inlichting van personen, die het best in staat zijn de tegenwoordige gemoedsgesteldheid van den vermaarden schrijver te kennen, is het ongelukkigerwijs niet geoorloofd te gelooven, dat zijn terugkeer tot de eenheid zoo aanstaande is, als men voorgeeft.

NEDERLAND.

WERKENDAM, 24 maart. Gisteren had alhier een schrikkelijk ongeluk plaats: twee zonen van den landbouwer S. van der Schuit, wonende onder de werken alhier waren des morgens met paarden en wagen van huis gereden om hout te halen. Toen zij ongeveer een half uur waren uitgeweest, hoorde de vader die in huis doende was met bakken de menschen roepen dat zijne zonen met paarden en wagen op den hol waren; onmiddelijk snelt hij op deze mare naar buiten en ziet! op hetzelfde oogenblik komen hem de hollende paarden te gemoet; hij neemt het kordaat besluit om ze te grijpen, en stelt zich werkelijk midden op den weg te wagen, ten einde zeker te zijn dat zij hem niet zouden ontloopen; hij grijpt hen; maar.... kan ze niet houden nog temmen, geraakt eindelijk na vele inspanning onder de voeten; en paarden en wagen teisteren zoodanig zijne ledematen dat hij ongeveer een half uur daarna aan de gevolgen van dien overleden is.

ETHEN, 25 maart. De te veldstaande granen zijn hier en in den omtrek uitmuntend schoon; dat gedeelte het welk door de veldmuizen werd afgegeten schiet weder uit en zal op de meeste landen voordeel in plaats van nadeel aanbrengen. Het heugt geene menschen dat de wintergranen, immer zich heerlijker en schooner hebben laten aanzien, en de grond is zoo malsch en bekwaam als iemand ooit gezien heeft, hetwelk ons met regt doet veronderstellen dat er dit jaar een meer dan gewonen oogst zal gewonnen worden: daarenboven zijn onze lage landen geheel van water bevrijd, zoodat haver, garst en andere zomervruchten, zeer vroeg en in bekwamen grond zullen kunnen gezaaid worden. Heerlijk vooruitzigt voor den landman, doch niet alzoo voor den lagen speculatie-geest: deze zal zeker bij de tegenwoordige enorme hooge prijzen der granen vreesselijke schipbreuk lijden, en groot mogt nu de winst zijn, veel grooter nog zal dan het verlies zijn.

— Heden na omstreeks 6 ure, barstte een zwaar onweder los boven Utrecht, verzeld van eene hagelbui. De hagel viel in ongewone grootte neder en in zulk eene menigte, dat sommige straten er voor een oogenblik mede bedekt waren als of het gesneeuwd had. Wij vernemen dat vele glasruiten zijn ingeslagen en groot nadeel aan de te veld staande groenten is toegebragt. Bij den aanvang van het onweder zag men een dubbelen regenboog.

TWEEDE KAMER DER STATEN GENERAAL.

Zitting van 23 maart.

In de zitting van heden is het wetsontwerp tot intrekking der wet van 29 Nivôse XIIIde jaar na eenige discussie waaraan de heeren van Goltstein, Verwey Mejan, de Kempenaer en Luzac hebben deel genomen, *aangenomen* met algemeene stemmen.

Daarna is de vergadering gescheiden.

Zitting van 24 Maart.

In de zitting van heden is ingekomen een wetsontwerp, strekkende tot verlenging van den uiterlijken termijn tot intrekking der muntbiljetten, bepaald bij de wet van 18 december 1845. Verzending naar de afdeelingen.

Daarna zijn de beraadslagingen gevoerd over het wets-ontwerp tot verhooging van hoofdstuk IX der over 1846 en 1847 met het bedrag der renten van de geldleening tot goedmaking der kosten van de droogmaking van het Haarlemmermeer.

De heeren Gouverneur, Verwey-Mejan, de Kempenaer, van Dam van Isselt en Haersolte hebben de voordragt bestreden.

De heeren Uitwerf Sterling, Gevers van Endegeest zoo mede de minister van financiën, hebben de voordragt verdedigd en toegelicht. Nadat de heer de Kempenaer nog het geuit gevoelen van den minister, dat de staat hier werkelijk zou zijn de schuldenaar (waardoor hij volgens art. 8 der wet van 1839 ook te gelijk borg zou zijn) had bestreden uit de woorden der wetten van 1839 en 1843 die deze zaak beheerschen, is het wets-ontwerp *aangenomen* met 24 tegen 21 stemmen.

VOOR hebben gestemd de heeren: van Beek Vollenhoven, Scheers van Harencarspel, van Goltstein, van Naamen, Star Busman, Gevers, Nap, van Rijckevorsel, de Monchy, Corver Hooft, Kien, Boreel, Cornelis, Nederburgh, Hoogeveen, Faber, van Leeuwen, Borski, Egter, Menso, Bijleveld, Uitwerf Sterling, van Bleiswijk en Bruce.

TEGEN hebben gestemd de heeren: Gouverneur, de Kempenaer, Hoffman, Beerenbroek, van Nagel, Kniphorst, Cost Jordens, Schooneveld, Romme, van Dam van Isselt, van Haersolte, Luzac, Muisaers, de Man, Storm, van Heemstra, Modderman, Lijnklama, van Twist, Verwey Mejan en Sasse van Ysselt.

Daarna is de vergadering gescheiden.

Advertentiën.

BOEKVERKOOPING.

De Boekhandelaars *H. PALTER en ZOON* te *'s Hertogenbosch*, zullen op *Woensdag den 7 April* 1847 en volgende dagen ten hunnen huize Publiek Verkoopen:

Eene kleine, nette verzameling van meestal voorname Regtsgeleerde en andere BOEKEN, PLAATWERKEN, PLATEN, LANDKAARTEN en LIEFHEBBERIJEN, grootendeels nagelaten door den Hoog Edel Gestr. Heer Mr. *J. H. RIVITS*, in leven Lid van den Raad van State en der Prov. Staten van *Noord-Braband*; mitsgaders eenige Geneeskundige en andere WERKEN, waarvan de Catalogus à 10 Cents verkrijgbaar is; alles daags voor de Verkooping te zien.

Aan de meestbiedenden

zal aan het Venduhuis van de Wed. J. H. OFFERS, in de Hinthamerstraat te *'s Hertogenbosch*, op Maandag den 29 Maart 1847, des namiddags ten twee ure en volgende dagen, publiek worden verkocht:

Eene groote partij gesatineerde en andere BEHANGSELPAPIEREN, RANDEN en KARPETTEN in soorten; MANUFACTUREN als: Mousselines de Laine, Katoenen, Bonten, Shirtings, Kanten, Neiges; voorts eene hoeveelheid PLATEN achter glas, SPIEGELS met vergulde en andere Lijsten, GALANTERIEN en VERLAKTE GOEDEREN, differente MEUBELEN, waaronder Stoelen met paardenharen en andere zittingen, Canapé's, Beddengoed, Koper en Tin en hetgeen verder zal worden geveild.

Op Zaturdag den 27 Maart 1847, voor een ieder te zien, van des voormiddags 10 tot des namiddags 5 ure. Zegt het voort.

** Het R. C. KERKBESTUUR van *Rosendaal*, provincie Noord-Braband, adverteert de belanghebbenden, dat op 22 Maart 1847 bij loting zijn uitgekomen de navolgende nommers van aandeel in de op 1 Januarij 1837 gedane Geldleening ter opbouw van de nieuwe R. C. Kerk dier Gemeente:

No. 166 — 14 — 184 — 189 — 149 — 96 — 86 — 55 — 69 — 178.

Waardoor bovenstaande Kapitalen renteloos worden met 1° Julij 1847, en van heden af bij den Penningmeester A. VAN DER OUDERA ter beschikking zijn der houders.

Rosendaal 22 *Maart* 1847.

Namens het Kerkbestuur voornoemd,
P. J. KUYLEN,
Pastoor.

GROOTE VERKOOPING,

VAN LAKENS, BROEKENSTOFFEN ENZ.

ten huize van den heer **J. CIROT** op de Pensmarkt te *'s Bosch.*

De Venduneester *P. VAN DONGEN* aldaar maakt bekend, dat uithoofde der overgroote massa goederen, gezegde Verkooping heden, alsmede op Maandag den 29sten dezer maand en volgende dagen, telkens te beginnen des namiddags om 2 ure, zal worden voortgezet, zullende de goederen iederen dag van des voormiddags 10 tot 12 ure te zien zijn.

's Hertogenbosch, 27 *Maart* 1847.

ZEGT HET VOORT.

LANDHUISHOUDKUNDIG CONGRES.

Het Bestuur van het *eerste* Landhuishoudkundig Congres, gehouden te *Zwolle* in 1846, berigt, dat de *tweede* Bijeenkomst van Landhuishoudkundigen en Beoefenaars van de Wetenschappen, die met den Landbouw in verband staan, geopend zal worden te *Arnhem* op Woensdag den *tweeden Junij* 1847. — Allen, zonder onderscheid, die belang stellen in den Nederlandschen Landbouw, worden opgeroepen ter bijwoning dezer zamenkomst. Ten einde niemand door een mogelijk verzuim terug te houden, zal men geene afzonderlijke schriftelijke uitnoodigingen, afzenden, maar ieder belangstellende wordt dringend verzocht, de kennis aan dit tweede Congres en de deelneming daaraan te willen bevorderen.

De punten van behandeling, in 1846 voorgesteld, en waarover rapporten worden ingewacht, zijn de navolgende: de *Statistiek van den Landbouw*; — de *Wetgeving op de Markenverdeelingen en anderen in gemeenschap bezeten grond*; — de *Verbetering der Veldpolitie*; — de *Afschaffing der Tienden*; — het *Vormen van eenen gemeenschappelijken band tusschen alle Genootschappen en Maatschappijen in ons Vaderland, die de belangen van den Landbouw voorstaan*; — de *Geologische Beschrijving van Nederland*; — het *Toepassen der Scheikunde op den Nederlandschen Landbouw, en het oprigten eener algemeene scheikundige werkplaats*; — de *Mogelijkheid eener vrije kolonisatie op onbebouwde gronden in Nederland*; — de *Bevordering van het Nederlandsche Rundvee*; het *Vloeijen der landerijen in Nederland*; — en de *Uitbreiding der Wisselbouwerij hier te lande.*

De leden dezer onderscheiden Commissiën worden uitgenoodigd, om zich, op den 1sten Junij, des morgens om 12 uur, te willen bevinden in het Hôtel *het Zwijnshoofd*, te *Arnhem.*

Te gelijker tijd met het Landhuishoudkundig Congres zal te *Arnhem* de ALGEMEENE VERGADERING plaats hebben van de GELDERSCHE MAATSCHAPPIJ van LANDBOUW, welke gepaard gaat met eene TENTOONSTELLIG van LANDBOUW VOORWERPEN.

Zwolle, den 5den *Februarij* 1847.

Het Bestuur voornoemd:
Mr. B. W. A. E. SLOET tot OLDHUIS.
Mr. J. A. van ROIJEN.
Mr. J. D. van KETWICH VERSCHUUR
Secretaris.

De KERKVOOGD der Hervormde Gemeente van *Helmond* c. a. zal, onder nadere goedkeuring, in het openbaar aanbesteden:

Het bouwen van eene Kerk voor de Hervormde Gemeente voornoemd, te Helmond, benevens het afbreken en opruimen der aldaar bestaande bouwvallige Kerk.

Het bouwen eener Kerk voor dezelfde Gemeente in de Combinatie Aarle, gemeente Aarle-Rixtel, als mede het afbreken en opruimen der oude groote Kerk te Aarle.

De besteding zal plaats hebben op den 6 April 1847, voor de Kerk van *Aarle*, te *Aarle-Rixtel* ten herberge van JOHANNA GOOSSENS, des voormiddags ten *elf* ure, en voor de Kerk van *Helmond*, te *Helmond* in de Korenbeurs des namiddags ten *zes* ure.

De Bestekken naar welke deze werken zullen worden besteed, liggen ter lezing, te *Breda* in de Zwaan, te *Klundert* in te Stads Herberg, te *Willemstad* in de Oranje Societeit, te *'s Hertogenbosch* bij W. REGGERS in het Parlement, en bij DOIJEN in het Nederlandsch Koffijhuis, te *Heusden* bij H. VERHOEVEN, te *Gorinchem* bij VAN ALPHEN, te *Bleeswijk* aan het Veer, te *Werkendam* in de Zwaan, te *Grave* bij PRINZEN, te *Eindhoven* bij PIETERS, te *Gemert* bij van BERKEL, te *Helmond* bij COMPTER, VAN DE LAAR en de Weduwe E. VAN WILL.

Zullende op den dag der besteding aanwijzing in loco geschieden, en de verlangd wordende inlichtingen te bekomen zijn, bij den Architect A. VAN VEGGEL te *'s Hertogenbosch* en bij den Kerkvoogd W. C. VAN KELCKHOVEN te *Helmond.*

** *F. J. M. RITS*, Notaris, residerende te *'s Hertogenbosch*, zal, voor zijne principalen, op *Woensdag den* 31 *Maart* 1847, Provisioneel, en veertien dagen daarna, mitsdien op *Woensdag den* 14 *April* 1847, Definitief, telkens des namiddags ten zes ure, in het Oud-Stads Koffijhuis te *'s Hertogenbosch*, bewoond door F. M. HOFMANN, in het openbaar opveilen en

VERKOOPEN:

1e.) Eenen **BLOK** in de laatstverloopene jaren, op Hefwerk, met zorg en sterk nieuw gebouwde HUIZEN, bevattende vier WONINGEN met Beneden- en Boven Vertrekken en twee Boven-woningen, met afzonderlijke opgangen; voorts twee POMPEN en PRIVATEN, staande te *'s Hertogenbosch*, aan de Zuid Willemsvaart, op den hoek der Schilderstraat.

Aan huur opleverende f 611,00 *in het jaar en inmiddels UIT DE HAND TE KOOP.*

2e.) Een hecht sterk, goed doortimmerd en bijzonder goed ter nering staande WINKELHUIS te *'s Hertogenbosch*, in de Lange Tolbrugstraat, tegen over de Kazerne, waarin thans wordt uitgeoefend het beroep van Winkelier en Tapper, met ERF en daarachter gelegen TUINTJE, welk Huis bevat: een ruim Voorhuis met fraaije staande WINKEL, TOONBANKEN en eene BRABANDSCHE BIERPOMP, voorts groote Herberg- of Gelagkamer, Zijkamer, Kelderkamer, ruime Keuken, Achterkamertje, twee Boven-Voorkamers, twee Boven-Achterkamers, groote Zolder, zeer groote Kelder, verschillende Bergplaatsen, Pomp, Privaat en verdere Gemakken.

Te aanvaarden, 1 *Mei* 1847.

3e.) Een LANDBOUWERSHUIS met ERF, TUINTJE en BOOMGAARD, staande en gelegen te *Orthen* aan den Dijk.

4e.) Drie Perceelen BOUWLAND te *Orthen* in de Orthensche Hoven.

5e.) Het onverdeeld een achtste gedeelte in een Perceel HOOILAND, gelegen onder *Rosmalen*, in de Diepte, genaamd de Kekbrouwer, voor het geheel groot 2 Bunders, 30 Roeden en 40 Ellen.

6e.) Een bij uitstek goed Perceel WEILAND gelegen onder *Rosmalen*, in de Haren Sectie A. nis. 283—286, te zamen groot 1 Bunders, 5 Roeden en 50 Ellen.

7e.) De onverdeelde helft in een Perceel HOOILAND, gelegen onder *Rosmalen* in de Hoeven Sectie B. no. 514 voor het geheel groot 1 Bunder, 47 Roeden en 20 Ellen; en

8e.) Een bij uitstek goed Perceel WEILAND met HAKHOUT, gelegen onder *Nuland*, genaamd de Gingel, Sectie A. nis. 495—498, te zamen groot 2 Bunders, 20 Roeden en 9 Ellen.

Alles bij gedrukte Billetten breeder omschreven.

Nadere onderrigting is te bekomen ten Kantore van den Notaris RITS voornoemd.

DOOR KWITERING VAN AFFAIRE

biedt men op eene zeer aannemelijke voorwaarde **Uit de Hand te Koop** aan: eene, wel ingerigte en sedert geruimen tijd jaren wel bekende en nog in volle werking zijnde

BIERBROUWERIJ EN MOUTERIJ

met toebehooren, HUIS en LAND, staande en gelegen in een der voornaamste plaatsen van *Noord-Braband.* Reflecterenden Adresseren zich onder Letter H. bij den Drukker dezes. Brieven *franco.*

Graanmarkt

van 'SHERTOGENBOSCH
Woensdag 24 Maart.

ROGGE *f* 11.85 *f* 12.50 a *f* 12.85.
BOEKWEIT *f* 9.00 *f* 9.50 a *f* 9.75.
HAVER *f* 4.00 *f* 4.50 *f* 5.50.

De zetting van het Roggebrood is voor deze stad 48 cents de drie Nederlandsche ponden; het Nederl. pond Boter *f* 0.80 a *f* 0.85.

Voor het Brood-Distrikt Waalwijk te rekenen van Vrijdag den 26 Maart 1847, des middags ten 12 ure, 29½ cents de 2 Ned. ponden.

Voor het Brood-Distrikt Vught, te rekenen van vrijdag 26 Maart 1847, des morgens ten acht ure, op 44½ cts. de 3 Ned. ponden geregeld.

Voor het brood-distrikt Uden, te rekenen van zondag den 28 Maart 1847, op 44½ Cents de 3 Ned. ponden geregeld.

Voor het Brood-Distrikt Ravenstein, te rekenen van Zondag den 28 Maart 1847, op 45½ cents de 3 Ned. ponden geregeld.

AMSTERDAM, 24 Maart.

Nieuwe Tarwe bij partijen ten verponding gehouden tot hooge prijzen. In entr. 128 p. Norder *f* 490, 129 p. dito *f* 498, 125. 126 p. b. Pools. *f* 487. In cons.: 130 p. Eijerlandsche *f* 505; 124 p. Vries. *f* 460, 462; 126, 127 p. dito *f* 470, 475; 126 p. Gron. *f* 450; 131 p. Zeeuwsche *f* 502; 128 p. Gron. *f* 503.

Rogge met goeden handel; 119 p. Petersburger *f* 388; 116, 117 p. dito *f* 376, 380.

Effecten van Amsterdam.

Woensdag 24 Maart ten 4 ure.

W. S. 2½ pCt. 58⅛, 1/16. Dito 3 pCt. 71⅛, 1/16. Dito Certific. 4 pCt. 91⅛. Handelm. 163¼. Ardoins 510 p. st. 17½. Dito Coupons 14½. Spanje Binnenl. 3 pCt. [illegible]

OPGAVEN van de Hoogte der Rivieren DE MAAS te Grave en de DIEZE te 's Bosch, waargenomen des morgens ten 8 ure.

Datum	MAAS TE GRAVE: Boven AP.		Gewassen.	Gevallen.	DIEZE TE 'S BOSCH: Boven O.		Onder O.		Gewassen.	Gevallen.
Maart	ell.	dm.	dm.	dm.	ellen	dm.	ellen	dm.	dm.	dm.
24	6	39								
25	6	39	"	8	"	"	1	27		
26	"	"					1	28	"	

De O. te 's Bosch is 4 el 11 duim boven AP.

Hoogte van den Rijn te Keulen, 23 Maart [illegible] voet 4 duim.

Ter Boekdrukkerij van Dudok, Wed. Heijne te 's Hertogenbosch.